

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 13 Stycznia v. s. 1826 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest dnia 5 stycznia.

Doniesienia Dworu.

Dnia 3 stycznia.

Podług doniesień pod d. 24 grudnia Leybmedyka *Stoffregen* do NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY MATKI przysłanych, zdrowie NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY ELŻBIETY ciągle jest dobre i NAYJAŚNIEYSZA PANI codziennie chodzi do kościoła, wyjąwszy te dni, kiedy zimno dochodziło 19 stopni.

W niedzielę dnia 5 stycznia Hrabia *de la Ferronnays*, poseł francuzki, otrzymał wysłuchanie publiczne u NAYJAŚNIEYSZEY CESARZA i NAYJAŚNIEYSZEY CESARZOWEY, i złożył JEGO CESARSKIEY MOŚCI listy wierzytelne, które go potwierdzają na tymże urządzie przy Dworze CESARSKIM.

Baron *Gise*, minister Bawarski, również miał zaszczyt złożyć swe listy wierzytelne, i nakoniec Xiążę *Löwenstein Werthheim*, jenerał adjutant Króla Bawarskiego, był przedstawiany JEH CESARSKIM MOŚCIOM i dopełnił zlecenia sobie danego względem doniesienia o śmierci Króla Jegomości *Maxymiliana Józefa*.

Niespodziewane wypadki dnia 14 przeszłego grudnia, tak smutne z siebie, szczęśliwe miały skutki: przez nie albowiem wydało się istnienie nikczemnego spisku, o którym dotąd zaledwo się domyślano. Ludzie niegodni Imienia Rossyan, uknułi zbrodnię, w oyczyźnie naszey niesłychaną: wymordowanie całej familii CESARSKIEY, grabież, rabunek, zabieranie własności, wyrznięcie obywateli nienależących do ich buntowniczego związku, słowem: wszystkie nieprzeliczone okropności bezrządu. Zupelne wykonanie piekielnego tego zamachu było zaiste niepodobne; ale i samo pokuszenie się o ich wykonanie mogło stać się źródłem mnogich nieszczęść. Dla ich uprzedzenia, dla wytepienia złego, które groziło Państwu, były konieczne potrzebne surowe i rychłe środki bezpieczeństwa, które niezwłocznie przedsięwzięto. CESARZ JEGO MOŚĆ wyznaczył do tego osobną kommissyą śledztwienną, w której zasiadają: JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI XIAŻĘ *MICHAŁ PAWŁOWICZ*, Minister wojenny Jenerał piechoty *Tatyszczew*, Rzczywisty Radca Tayny Xiążę *Golicyn*, St. Petersburski wojenny Jenerał Gubernator Jenerał Adjutant *Goleniszczew Kutuzow*, oraz Jenerał-Adjutanci *Benkendorff*, *Lewaszew* i *Potapoff*. Kommissya ta z należytą niezamordowaną pracowitością zajmuje się poruczonym sobie śledzeniem, i po wszystkich wydziałach rządu zrobione są rozporządzenia do wyszukania spiskowych potrzebne. Wyznania tych, których poymano z bronią w rękę, i odkrycie tajemnego towarzystwa, które oddawna gotowało się do powstania, zmusiły rząd do aresztowania wielu ludzi, mniey lub więcey znajomych. Dobro Oyczyzny, bezpieczeństwo powszechne, wymagały tego koniecznie; gdyż samem tylko rozciągnięciem śledztwa, pomnożeniem pytań i porównywaniem odpowiedzi, można było dojść aż do początku spisku i odkryć wszystkie jego odnogi. Starania rządu pożądanem zostały uwieńczone

skutkiem, wiadome są już wszystkie zamachy spiskowych, wszystkie tajemnice zawiązanego przez nich nienawistnego towarzystwa. Po skończeniu sądu wszystko to do powszechney wiadomości będzie podane. A tym czasem, bezwątpienia, miło będzie dowiedzieć się każdemu, że z liczby podeyrzanych, niektórzy po uczynioném badaniu okazali się niewinnymi i tych niezwłocznie puszczono na wolność. Drugiż uwiedzeni młodością wieku, weszli do towarzystwa niewiadomi prawdziwych jego celów, nie dostrzegając jak zagnębni bydl mogli skutki ich nieostrożności, a teraz z uczuciem naywyższego żalu widzą bezdenną przepaść w którą miała ich pograżyć ta chytryść. Są i tacy, którzy dawno już wyrzekli się związków z tém towarzystwem, ale wionią są, że nie donieśli o zbodniczych jego zamiarach. Rząd z należytą ścisłością rozróżni te stopnie występku. Głównych zaś prawdziwie spiskowych buntowników czeka przykładne ukaranie, którego wymaga sprawiedliwość, dobro Państwa, i powszechna opinia ludzi dobrze myślących.

Przez Naywyższe dyploma, z d. 1 stycznia, Jenerał piechoty Minister wojskowy *Tatyszczew* naytąskawiey mianowany kawalerem orderu JEGO WŁODZIMIERZA 1 klasy.

TURCJA.

Stambul dnia 10 grudnia

(z Dostrzegaczą Austriackiego).

Ciągła czynność w zbrojowni, oraz posyłanie potrzeb wojennych i wszelkich zapasów, tudzież milicyi z Rumelii i Macedonii, do miejsca teatru wojny, wszystko to zapowiada, iż Porta nawet w zimie myśli popierać działania w Morei i przeciw *Missolundze*. Naywiększą nadzieję pokłada w kapitanie baszy, który w kilka dni po przybyciu floty turecko-egipskiej do *Navarino*, popłynął z większą częścią wojska i w 130 okrętów stanął d. 19 listopada pod *Missolungą*. Między wojskiem przeznaczonem do uderzenia na tę twierdzę, znajduje się 4rotysięczny korpus regularny egipski pod dowództwem *Moharema beja*, zięcia baszy Egiptu. Zdaje się iż korpus *Reszyda* baszy, który wspomnianą twierdzę oblega, bardzo się zmniejszył przez zbiegowstwo i choroby.

Donoszą z *Aten*, iż w nocy z dnia 6 na 7 listopada turecy ustąpili z *Salona* i cofnęli się do *Zeituni*. Niewiadomo co ich do tego skłoniło. Grecy pod sprawą *Gourra*, *Vossa* i *Grizioti* uderzyli d. 28 października, na korpus albańczyków, ciągnący z *Salona* do *Zeituni*, i rozproszyli go. Bydl może, iż obawa przecięcia związku z Tessalią zniewolila dowódcę tureckiego w *Salona* do wyjścia z miasta.

Wielki Sułtan postanowił wysłać znakomitych kommissarzy do Grecyi. *Hussini bey* został przeznaczony do Morei. Z nim uda się także z kilkoma dni *Reszyd-Effendi*, agent baszy Egiptu. Dano im na drogę 100 kies, i kazano wziąć mały orszak, aby spieszniey podróż odbyli.

Dotychczasowy Mufti *Mekhisade Assim Bei* został na prośbę swoję uwolniony od urzędu, i chcąc resztę życia spokojnie przepędzić, udał się do swego domu wiejskiego nad Bosforem. Na miejscu

jego dotychczasowy Kadiasker Anatolii, *Kadisade Tahir Effendi* został mianowany Muftim, i objął już swoje urządowanie.

Morowe powietrze grasuje w Multanach i Wołoszczyźnie.

FRANCYA.

Paryż d. 3 stycznia.

(z *Gazety Warszawskiej*).

Wszyscy, którzy w dzień Nowego Roku oddali hołd Królowi, stawili się także przed rodziną Królewską. Xiążę *Bordeaux* miał na sobie mundur Kiryssyerow i rosił go z łatwością i wdziękiem. Gdy officerowie różnych półków przechodzili przed młodym Xięciem, poznawał ich i wymieniał. Lecz gdy stanęli officerowie Kiryssyerów, okazał największą radość z ich widzenia, i bardzo zajmującym sposobem rozmawiał z nimi.

W roku zeszłym wydano we Francyi 7600 książek, 8000 rycin i wycisków litografowanych, 41 map jeograficznych i planów, oprócz tych, które do książek były przyłączone, i 1000 dzieł muzycznych. W tym przeciągu czasu wypotrzebowano w *Paryżu* 5 milionów 100,000 butelek wina więcej, niż w roku 1824, oraz 7000 wołów i 20,000 baranów więcej niż w rzeczonym roku. Ludność tutejszey stolicy rachują blisko 900,000. Słychać, iż liczba piekarzy, których jest 560, powiększona będzie do 600.

Listy z *Madrytu* i z południowej Hiszpanii, zgodnie twierdzą, że statek kolumbijski, który przy *Gibraltarze* burzą zgnębany, musiał poddać się stanowisku hiszpańskiemu, jest to sławny korsarz *Jeneral Soublette*, co tyle złego wyrządził marynarce kupieckiej Hiszpanow. Wiadomo od dawna, że ludzie znajdujący się na nim są prawie wszyscy Anglii lub Anglo-Amerykane, że ani jeden obywatel *Kolumbi* do nich nie należy, i że mieli tłumacza dla rozmawiania z Hiszpanami, którzy dostawali się w ich ręce. Niewiadomo jaki los czeka tych kolumbian rodem z Anglii, lecz to pewna, że postanowienie Króla hiszpańskiego wyznacza karę śmierci na każdego cudzoziemca, znajdującego się w zbuntowanych bandach Ameryki. Praydać powinniśmy, że dekret ten wydany został po długiej korespondencji dyplomatycznej, na mocy urzędowej odpowiedzi rządów Anglii i Zjednoczonych Stanów, które oświadczyły wyraźnie, iż żadnego ze swoich poddanych nie upoważniły do wzięcia broni przeciw Królowi hiszpańskiemu, i że nigdy wstawiać się nie będą za awanturnikami, którzy wpadną w moc Hiszpanow.

— *Dnia 4.* —

Marszałek *Suchet*, który za radą lekarzy pojechał przed kilku miesiącami do *Marsylii*, nie doznaje polepszenia zdrowia mimo łagodniejszego tamtejszego klimatu. Choruje śmiertelnie, jak wczora doniesiono przez telegraf, i Pani *Decres*, krewna Marszałka, wyjechała ztąd natychmiast, aby go jeszcze żyjącego zastała.

Codziem spodziewamy się tu przybycia *Lorda Cochrans*. Najął już mieszkanie w *Chaillot*.

Słychać, iż rząd nasz mianował Ajentow do *Mexyku* i *Kolumbi*, którzy jednak nie mają mieć urzędowego znaczenia; lecz *Admirał Duperré*, przeznaczony na dowódcę eskadry naszej przy *Antyllach*, ma zlecenie, aby ich zawiózł na wskazane miejsce i installował.

Wielkie śniegi spadły w północnej i wschodniej Francyi, co wstrzymało bieg poczty przychozących z Anglii, tudzież idących do Niemiec i *Niderlandów*.

ANGLIA.

Londyn d. 29 grudnia

(z *Gazety Warszawskiej*).

Na odprawionem niedawno zgromadzeniu gospodarzy wiejskich w Hrabstwie *Lincoln*, *P. Inglesby*, członek Parlamentu, oświadczył, iż wystarczyłoby zboża na konsumpcyą całej Anglii przez 7 lat, gdyby je pozwolono wprowadzać z samych tylko portów nad morzem bałtykiem. Z tego powodu

pisze gazeta *Morning-Chronicle*: „Jakże to nierozsądnie powiedziano! zdaniem naszym, we wszystkich portach morza bałtyckiego nie ma dziś tyle zboża, aby na konsumpcyą Anglii przez 2 tygodnie wystarczyło, a nawet z całego świata nie można by go tyle sprowadzić, ile potrzeba na konsumpcyą Anglii przez rok jeden, bez zrządzenia głodu w krajach, któreby go dostawily.“

— *Dnia 30.* —

Wszystkie rzemiosła w tutejszey stolicy mają 49 cechów, które praw kupieckich, mieyskich i politycznych używają. Każdy cech ma salę na zgromadzenie (*Hall*), gdzie się naradza o swoich okolicznościach i wyprawia uczy. Najznakomitsi ludzie mają sobie za zaszczyt, a przynajmniey widzą w tém pożytek, gdy do cechu jakiego są poliezeni, jeśli popularność swoją na pewney podstawie chcą ustalić. Towarzystwa te najwięcej dla tego są poważane, iż bez należenia do którego z nich, nie można być uczestnikiem praw miasta *Londynu*. Największy wpływ mają cechy rybaków, handlujących sukmem, zelazem it. d. Wszystkie cechy składające obywatelstwo *londyńskie* (*the livery*) zgromadzają się w celu narad o ogólnych sprawach miasta w starożytney sali *Guildhall*, roku 1411 wystawionej. Samo nazwisko oznaczające salę cechową, wskazuje jej przesnaczenie. Miasto dzieli się na 24 obwodów zwanych *Words*. Na czele każdego obwodu jest mieyski Senator (*Alderman*), podobnie jak w *Paryżu* każdy z 12 obwodów zarządzany jest przez burmistrza (*Maire*), z tą tylko różnicą, iż Burmistrze *paryzcy* nie mają prawa naradzać się o ogólnych sprawach miasta.

Druga także prowincya *Zjednoczonych Stanów* północno-amerykańskich, idzie za przykładem *Georgii* w okazaniu nieukontentowania z czynów rządu związkowego. *Pan Dasha*, Namestnik w prowincyi *Kentucky*, uskarża się w piśmie swoim do władzy prawodawczej teyże prowincyi na przywłaszczenia wspomnionego rządu.

Donoszą z *Demerary* pod d. 10 listopada, iż tam było tak mocne trzęsienie ziemi, jakiego najstarsi ludzie nie pamiętają, lecz szczęściem żadney szkody nie zrządziło. Od początku listopada wiadać tam kometę, który z wielką szykością oddała się ku zachodowi.

Nie słychać tu już o dalszych bankructwach.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Słószars w *Horeford* zrobił nożyczki, najmnieysze zapewne ze wszystkich, jakie kiedy bądź na świecie były. Długość ich wynosi tylko 3/8 cala, obiedwie połowy każda grubości włosa końskiego, znitowane są mocno i mogą być z łatwością otwierane i zamykane. Całe nożyczki miessosą się w zwyosayney wydrążoney szpilce, a sarubującą się główką.

(z *Gazety Lwowskiej*).

Osada *Sierra Leone* powiększoną została przez odstąpienie krainy do Króla *Szerbru* i *Ya-Comba*, jako też do Królowey *Ya-Comba* należącej; gubernator *Turner* zajął tę krainę w posiadłość na mocy wydanej odezwy.

AUSTRYA.

Wiedeń dnia 31 grudnia.

(z *Gazety Lwowskiej*).

Gazety presburgskie z d. 30 grudnia donoszą: „Nasz Najlaskawszy Cesarz i Król postanowieniem swoim z d. 26 t. m. raczył w dowód swej szczególny laski darować naszemu miastu most na *Dunaju* na liźwach we wrześniu r. b. kosztem rządu na czas terażnieyszego *Seymu* zbudowany, przez co miastu temu nie tylko nadał szczególnieyszą ozdobę, lecz oraz zostawił pamiątkę swojej najwyższej laski i oycowskiej życzliwości.“

Wczora d. 29 t. m. przed południem most ten został uroczyscie oddany miastu przez najła-

skawiey do tego mianowanego królewsko węgierskiej kamery nadworney radcę, Franciszka *Stip-sica*.

— Dnia 5 stycznia —
(z *Gazety Warszawskiej*).

W skutku zawartego w dniu 29 sierpnia 1825 w *Rio-Janeiro* między Królem Jmcią portugałskim i najstarszym jego synem Xiążęciem *Don Pedro d'Alcantara* traktatu, który dnia 15 listopada tegoż roku przez wspomnianego Króla zatwierdzonym został: N. Monarcha nasz raczył d. 31 grudnia dać Kommandorowi *Telles de Silva* prywatne wysłuchanie, na którym tenże miał zczytać złożyć swój list wierzytelny, jako nadzwyczajny poseł Cesarza brzeszlińskiego.

Dotychczasowy poseł nasz przy dworze angielskim, Xiążę *Pawel Esterházy de Galantha*, który był przeznaczony do *Paryża*, pozostanie w témże znaczeniu w *Londynie*, a hrabia *Antoni Appony*, mianowany posłem do *Londynu*, uda się w témże znaczeniu do dworu francuskiego.

N I E M C Y.

Monachium d. 27 grudnia,
(z *Gazety Warszawskiej*).

Gazeta tutejsza z d. 25 b. m. donosi co następuje: „Huk dział i uroczysty odgłos dzwoń oznaymił w zeszłej nocy mieszkańcom stolicy pamiątkę godziny narodzenia naszego ZBAWICIELA. Napływ pobożnych ze wszystkich stron był tak wielki, że nawet i nacylniejsze kościoły objąć ich nie mogły. Król Jmć, dając swojemu ludowi wzór przykładowej pobożności, znajdował się na jutrzni, dziś zaś przed południem na nabożeństwie w dworskiej kaplicy. Ten duch religijny Króla, i wysoka mądrość, sprawiedliwość i stałość, znamionująca wszystkie jego monarchiczne czyny, muszą koniecznie — jeśli te uczucia wzmódz się jeszcze mogą — zjednać i powiększyć cześć i miłość jego poddanych, oraz wdzięczność za jego oycowską gorliwość, z którą ciągle poświęca się ich dobru; uczucia te zajmują serca wszystkich bawarczyków, a wrodzona im wierność i przywiązanie do swoich władców, są niewzruszone dla *Ludwika*, dostojnego następcy wiekopomnej pamięci Króla *Maxymiliana*.

z *Kehl* (w *Badeńskim*) dnia 24 grudnia,
(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Dnia wczorajszego rano przed samą godziną 5, przy zupełnej ciszy w atmosferze, dało się uczuć trzęsienie ziemi dość mocne, nie tylko tutaj, ale także w *Sandheim*, *Neumühl* i w *Kork*. Donoszący o tém powiada, że uczuł w łóżku kołysanie, blisko 15 sekund trwające, w kierunku od południa na północ. Wiele osób uważało głuchy jakoby podziemny łoskot. Barometr pokazywał parę linii niżej 28 oali; na termometrze nie było żadnej odmiany. Jest to drugie trzęsienie ziemi, które w *Kehl* uważano; było wszakże mocniejsze od pierwszego.

W Ł O C H Y.

Rzym d. 10 grudnia,
(z *Gazety Warszawskiej*).

W czwartą niedzielę Adwentu odprawi się obrząd beatyfikacji Xiędza *Antoniego d'Acri*, kapucyna *Missyonarza*.

Kardynał *Gregorio* ma być mianowany Vice-Królem *Sycylii*.

— Dnia 20. —

Wczora odprawił Oyciec ś. w pałacu watykańskim tajny konsystorz, gdzie Kardynałów *Samaglia*, *Naro* i *Pacca*, którym jako legatom a *latere*, na początku roku Jubileuszowego polecił otworzenie świętych drzwi w *Archi-Bazylice laterańskiej*, kościele patryarchalnym *liberyańskim* i *Bazylice N. Panny Maryi*, wyznaczył do zamknięcia tychże drzwi. Zatwierdził potem Oyciec ś. kilku arcy-biskupów, i biskupów, a między innymi *Marcellina Dzięcielskiego* na biskupa *lubelskiego*, *Mikołaja Manugiewicza* na bisku-

pa *seyneńskiego*, czyli *augustowskiego*, i *Jana Połockiego*, kanonika honorowego kapituły *lwowskiej*, na biskupa *przemyskiego*.

(z *Korrespondenta Hamburgskiego*).

Zdaje się być rzeczą niezawodną że mianowani zostali: Kardynałowie *Spinola* Nuncyuszem w *Paryżu*; *Serra Cassano*, sekretarzem concilium; *Olivieri*, magistrem pałacu; *Nasalli* audytorem *Camery*; dotychczasowy Nuncyusz w *Paryżu*, *Machi*, Biskupem *Viterbo*.

W tych dniach popełniono wiele morderstw.

Dnia 7 b. m. w tutejszym szpitalu ś. *Trójcy* nakarmiono i dano przytułek 4107 ubogim pielgrzymom. Wydatki pomienionego szpitala wyniosły od 25 grudnia z. r. codziennie 1,000 szkodów. Większa liczba pielgrzymów rodem jest z państwa papieskiego; z Niemiec byli tylko z południowych.

Zmarły niedawno Kardynał *Ercolani* zostawił dług 150,000 szkodów, którego nadzwyczajna dobroczynność była powodem do tego zadłużenia się. Ponieważ on ostatnim jest ze swojego imienia, przeto dłużnicy będą zaspokojeni z dóbr jego nierachomych.

Zapewniają, że od panowania *Leona XII* podatki co rok zmniejszały się o 89,000 szkodów. Kilkunastu *Karmelitów* wyszło do *Indostanu* na *missyonarzy*; ten zakon ma wiele tam klasztorów i Biskupa.

Bergami teraz tu przebywa.

H I S Z P A N I J A.

Madryt dnia 18 grudnia,
(z *Gazety Warszawskiej*).

Wszystcy prawie urzędnicy w kraju naszym nie otrzymali płacy od 1 maja.

Donoszą z *Kadyzu* pod d. 10 b. m., iż od 4 dni panuje okropna burza. Wicher pozrywał drzwi z zawias i poobalał kominy; wieża morska obaliła się. Wielu mieszkańców poniosło znaczną szkodę, i mnóstwo okrętów rozbito się. *Fregata* *Francuzka Astrea* i kilka zagranicznych okrętów, zostało wpędzonych na mieliznę lub zatopione; jeden prawie okręt nie może naprawić szkody, jakiej doznał. Niewiadomo jeszcze wiele ludzi utraciło życie.

— Dnia 19. —

Ciągła drożyzna chleba, która mimo wysłanej do Króla Jmci deputacji bynajmniej się nie zmieniła, sprawia nieukontentowanie na przedmieściach, a powiększa je to, że stolica tutejsza, równie jak inne miasta, będzie musiała dać pewną liczbę ludzi do wojska.

Minister sprawiedliwości podał projekt *Junco* radney, aby po zawałowaniu probstw i beneficjów, nie rozdawano ich przez pewne lata. Dotąd rozdawanie ich wstrzymywano przez 3 lata, a w ciągu tego czasu dochody wpływały do skarbu.

Xiążę *Infantado* doznaje tyle przeszkód w swoich usiłowaniach, iż poprawa stanu kraju bardzo mały postęp uczyniła. Stosunki *Ameryki* czynią nie wielką nadzieję *Hiszpanom*. Powstańcy napastują ciągle brzegi morza śródziemnego; przyłączył się do nich *Bertrand ds Lis* z wielu innymi konstytucyonistami; pod banderą południowo-amerykańską napadają codziennie na okręty hiszpańskie. W różnych miejscach zbliżają się do brzegu o wystrzał, wiedząc, iż w tamtych szczytach nie ma dział. Przyprawiono tu i w więzieniu osadzono 9 rozbojników, należących do bandy, która zabrała podarunki posłane przez Królową naszą dla terazniejszej małżonki Xiążęcia *Saskiego Maxymiliana*. Banda ta, bardzo liczna, znajduje się w górach *Somo-Sierra*.

— Dnia 21. —

Gdy wszystkie zamysły zaciągnięcia pożyczki nie wzięły skutku, i rząd zniewolony jest szukać we własnym kraju sposobów opędzenia wydatków, ministrowie zatem naradzali się kilkakrotnie w tej mierze. Jedynym środkiem uznano pobór podatków z dóbr duchownych, lecz nie jeszcze

nie postanowiono. Ma być także nałożony dodatkowy podatek wynoszący 10 milionów realów, na dobra, które czynią rocznego dochodu przeszło 2000 dukatów.

Xiążę *Elhuyar*, który 35 lat był Dyrektorem kopalni w *Mexyku*, zżąd dopiero wyniósł się przed trzema laty, wydał pismo o tamecznych kopalniach. Zapewnia, iż dopiero najmniejsza część tych kopalni jest znajomą, i że wiele żył leży nietkniętych. Przedsiębrane nawet detąd roboty odbywały się tylko na powierzchni ziemi, a zatem w głębi spodziewać się można obfitych krósców.

List z *Hawanny* pod d. 21 września donosi o następującej o strasznej burzy, jaka panowała w nocy z d. 26 na 27 lipca na wyspie *Puerto-Rico*: „Niewiadomo jeszcze, ile ludzi utraciło życie; lecz w niektórych okolicach liczba tych, którzy żyją, nie jest wystarczającą do prędkiego pochowania trupów. Znikły nieprzebyte góry, które od stworzenia świata istniały. Zaden okręt nie pozostał w portach wschodnich, zachodnich i północnych. Potrzeba ogromnych summ pieniężnych na naprawę szkody, a rząd hiszpański niestety nie jest w możności dania wsparcia tej wy-
spie.

Gibraltar jeszcze więcej ucierpiał niż *Kadyz* od burzy morskiej. Dom jeden został wyrócony. Liczą do dwóchset statków zatopionych, uszkodzonych lub wyrzuconych na brzegi, i do 300 osób, które się stały ofiarą tego nieszczęścia. Jeden z korsarzy kolumbijskich rozbiwszy się, niedaleko straży hiszpańskich, był przymuszony oddać się w niewolę wojenną z całą swoją osadą.

NIDERLANDY.

Bruxella dnia 8 stycznia

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Jan Franciszek *Tielemans*, urzędnik przytułtejszym sądzie, umieścił w gazetach następujący artykuł: „Wielkie odkrycie—Przez kaleczenie, jakie się przez obrzezanie systematu nerwowego dzieje, narusza się cała ekonomia ciała ludzkiego, i zwyczaj ten jest przyczyną, że ludy wschodnie na cieple i na duszy się wyradzają, albowiem jednym z skutków obrzezania, jest ściąganie się porów, przez co transpiracja się tamuje. Tamowanie to robi w ludzkim cieple humory zaraźliwe, które rozszerzają się po całej ziemi, i podług rozmaitych klimatów i konstytucyi, następnie choroby sprawiają: powietrze morowe, trądy, świerzby, cholera, żółtaczkę, febrę szpitalową, jad weneryczny, angielską chorobę, kołtun, konsumpcyę, wścieklicę, skrofule, paręchy i t. p.. Niech obrzezanie będzie zakazane, a wszystkie te choroby ustaną.

Sławny lekarz *Kirkhofer*, w rozprawie o służbie zdrowia w wojsku, niedawno wydanej, doradza, aby w *Niderlandach* 14 szpitalów wojskowych założono.

BREZYLIJA.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Podług wiadomości z *Rio de Janeiro* w gazetach londyńskich podniósł *Cezar* w dniu swoich urodzin (d. 12 października r. z.) 42 osób do wyż-

szego stanu i nadał im tytuły. Jenerał *Brant* mianowany został *Vice Hrabią Barbaceny* w prowincyi *Minas Geraes*, *Kawaler Gameiro*, *Baronem Italayamy*, w prowincyi *Bahii*; *Telles da Silva*, syn *Margrabiego Panaloy*, *Vice Hrabią Rezendy* w prowincyi *Minas Geraes*, i *P. Borges de Barros* *Baronem de Pedra Branca*, w prowincyi *Bahii*.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Dziennik francuzki *Corsaire* pisze o jakimś polaku *Hrabi Salwińskim* (?), który miał niedawno przegrać w pikietę 20,000 morgów lasu i zamek nad *Elstera*. Ten sam *Salwiński* będąc przy poselstwie w *Stambule*, miał w szachy wygrać u kapitana baszy 12 niewolników i 16,000 skór lampartowych, za które w *Węgrzech* dostał miljon 600,000 franków.

W okolicach *Londonu* pokazują szczególniejszą roślinę zwaną *Drossera*. Żyje ona owadami *Włosami* pokryte ma liście, z których końców sok wytryska. Do tego soku przylepiają się owady, i tym sposobem służą za pokarm roślinie. Niemając podobnego pokarmu rośnie wprawdzie, ale nie kwitnie.

Matematyk Aschlund w *Kopenhadze*, stolicy *Danii*, zapowiada bardzo ważne odkrycie w astronomii. Podług jego twierdzenia, istnieje tak jak i planety, własnym światłem świecą.

Pewien autor angielski wyrachował, że średnia summa kosztów na jedną milę kanału, wynosi 56,000 złotych pol., gdy tym czasem mil kolei żelaznych, tylko 200 000 zł. pol. kosztuje. Nadto, żegluga na kanale, wstrzymują mrozy, susze i śluzę; a statki parowe nie mogą być na nich używane, gdyż ruch koł, wodę zbyt wzburza, przez co brzegi rozmakają. To wszystko daje kolejom żelaznym nad kanałami pierwszeństwo, bo ani żadna pora roku, ani żadna przeszkoda, jazdy na nich nie wstrzymuje, a maszyny parowe do nich zastosowane, wszelki przewóz wielce ułatwiają. Z drugiej strony, żegluga ta przed kolejami ma pierwszeństwo, iż na wodzie siła jednego konia, trzy razy większy ciężar przeprowadza, niż na kolejach żelaznych. Rzecz ta najlepiej się wyjaśni, gdy koleje żelazne udoskonalone będą.

Pokazują teraz w *Parżu* olbrzymia, mającego wysokości 7 stóp i cal i 6 linii.

Pani Catalani wyjechała z *Genui* do *Floren-
cyi*. Za dwa koncerty, które dała u Dworu, otrzymała od *Króla Jmci Sardyńskiego* 3000 fran. i kolczyki dyamentowe.

Z powodu, iż hurze na morzu w ostatnich miesiącach wiele okrętów uszkodziły, gazeta bremńska zwraca uwagę na sposób, który może się przyłożyć do ich umocnienia przez obicie okrętów skórą podeszwaną. Okręt, którego fugi są obite wspomnianą skórą, szeroką na 3 cale, goździami miedzianymi, staje się bardzo dychtownym i lepiej płynie, albowiem woda morska czyni skórę zupełnie gładką.

Kurs wileński na asygnaty od dnia 11 stycznia rub. srebr. 3 rub. 62½ kop., dukat nowy 11 rub. 50 kop., stary 11 r. 30 kop., imperyal 37 rub. 67½ kop.

	Czas obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
Obserwacje meteorologi- czne.	d. 12 godz. 7½ z rana	27 cal. 10,6 lin.	— 9, stopni.	Południowy.	Pochmurno.
	d. 13 — — —	27 — 10,6 —	— 5,5 — —	Zachodni.	Pochmurno.

Pozwolono drukować. Z polecenia *J.W. Litewskiego Wojennego Gubernatora* *Andrzej BucharSKI* *Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.*

w *Drukarni Redakcyi.*

Wilno dnia 13 stycznia w. s. 1826 Roku.

1. Michał Zaleski b. Podkomorzy Ptu Rosieńskiego jeneralny massy funduszow i interessow JO. Xki Stefanii Radziwiłłowy Prokurator zapozwałem przez oddzielne pozwy 1826 januaryi 12 podane i w Aktach Sądu Kommissyi na urządzenie interessow Radziwiłłowskich Naywyższą Wolą ustanowionego zeznane, W. Józefa Skarszewskiego b. Rotmistrza woysk Polskich o powrót arędy za folwark Nosewicze w Guber. Wołyńskiej sytuowanego z r. 1810 zawinioney, o bonifikatę za krzywdy i straty in fundo i włościanom poczynione, o skasowanie niesłusznych pretensyi obzałgo, w popieraniu których 1822 7bra 2 zyskał Akta na grunt, lecz że przed wyprowadzeniem onych przez tenże dekret zobowiązany był złożyć na d. 1 9bra tegoż 1822 r. dostateczną porękę, którey nie złożył i pretensyą poddał upadkowi, i o powrót wydatkow prawnych WW. Karolinę matkę, Raymunda, Ludwika i Mikołaja synow, Julii córki Kałęczyńskich, którzy w poparciu swoich pretensyi z posesyi dóbr Działalney 1822 maja 18 dylacją kopii z spraw zyskali, a późnię 1826 januaryi 8, za pozwem massy kontumacyynie mieliście się, o kassatę ich pretensyi, o warowanie miejsca stanności i osądzenia dla massy powrotu wydatkow prawnych: z powodu niewiadomości o mieszkaniu wyrażonych stron przez niniejszą awizacyą zawiadamiam. Michał Zaleski Prokurator massy.

Wolno drukować. Dnia 13 stycznia 1826 r.
Cenzor Radzca Stanu Ignacy Reszka.

K A T A L O G

Nasion świeżych znajdujących się w ogrodzie P. Strumilly w Wilnie do sprzedania. Za pewność onych właściciel zaręcza, gdyż pod jego dozorem były zebrane w r. 1825.

Nasiona ogrodowe		kop. sreb.
Majoran	paczek	15
Bazylika	ditto	15
Lawenda	ditto	15
Melissa	ditto	15
Szpinak	ditto	15
Kopr	ditto	5
Ogórki holęderskie zielone długie	ditto	20
Ogórki holęderskie białe	ditto	20
Ogórki Indyjskie wielkie i grube	ditto	20
Ogórki hiszpańskie białe	ditto	20
Ogórki angielskie ranne	ditto	20
Ogórki gruntowe zielone i białe	ditto	15
Kantalupy majowe	ditto	20
Kantalupy chrapcowate	ditto	20
Melony cukrowe	ditto	20
Melony siatkowe	ditto	20
Melony wielkie	ditto	20
Melony tureckie	ditto	20
Melony perskie	ditto	20
Melony zimowe, zasiewać ostatnich dni maja	ditto	30
Melony pomarańczki	ditto	30
Melony hiszpańskie zielone, nadzwyczaj stodkie, zerwane mogą leżeć trzy miesiące bez zepsucia się	ditto	50
Kawony zielone astrachańskie	ditto	20
Kawony żółte francuzkie	ditto	20
Kawony białe francuzkie	ditto	20
Kawony w pasy, mięsę czerwone	ditto	20

Nota. Ogórkow, melonow i kawonow nasiona dawne od trzech lat i więcey

Arbuzy pudowe białe	ditto	15
Arbuzy pudowe zielone w passy	ditto	15
Tykwy mleczne okrągłe	ditto	15
Tykwy pomarańczki	ditto	15
Mak turecki wielki czerwony	główka	3
Mak turecki wielki biały	główka	3
Kalafiory angielskie ranne	łot	40
Kalafiory cypryjskie wielkie późne		60
Kapusta biała głowiasta holęderska	łot	10
Kapusta czerwona głowiasta		10
Kapusta włoska sawoyka		10
Kalarapa biała wiedeńska		15
Brukiew biała	łot	10
Brukiew żółta amerykańska	łot	10
Jarmuż fryzowany zielony	ditto	10
Jarmuż fryzowany czerwony	ditto	10
Jarmuż pstry		15
Endywia kędzierzawa		15
Salata instpektowa		15
Salata ranna cukrowa		15
Salata bardzo ranna głowiasta		15
Salata pstra gruntowa		15
Salata brunatna inspektowa lub gruntowa		15
Salata hiszpańska w głowach wielkich długo trwająca		20
Salata francuzka cykoryowa tak nazwana, (chicorée) bardzo krucha, i smaczna, którą należy blechować jak endywią		40
Radyssa okrągła biała	łot	10
Radyssa okrągła czerwona	ditto	10
Radyssa okrągła różowa	ditto	15
Radyssa okrągła marmurowa	ditto	15
Radyssa okrągła żółta	ditto	30
Rzodkiewka miesięczna podługowata biała	ditto	10
Rzodkiewka miesięczna czerwona	ditto	10
Rzodkiewka miesięczna liliowa przezroczysta	ditto	15
Cebula hiszpańska biała	ditto	15
Cebula hiszpańska czerwona	ditto	15
Cebula holęderska żółta	ditto	15
Pory wielkie zimowe i letnie	ditto	10
Salery Lipskie wielkie	ditto	10
Marchiew holęderska ranna	ditto	30
Marchiew liliowa	ditto	30
Marchiew żółta wielka	ditto	5
Marchiew pomarańczowa wielka	ditto	5
Pietruszka cukrowa	ditto	5
Cykorya brunswicka wielka	ditto	10
Buraki zwyczajne czerwone	ditto	5
Buraki angielskie okrągłe cwiłkowe	ditto	5
Buraki holenderskie długie cwiłkowe	ditto	5
Buraki francuzkie białe cukrowe	ditto	10
Buraki francuzkie żółte	ditto	20
Groch cukrowy karłowy	funt	40
Groch cukrowy wielki tyczkowy	funt	40
Fasole czyli groch szablasy perłowy	funt	40
Fasole białe wielkie	ditto	40
Fasole żółte	ditto	40
Fasole ponsowe	ditto	50
K w i a t y.		
Lewkonia letnia w 10 kolorach	paczek	50
Lewkonia zimowa w 10 kolorach	ditto	50
Lak czyli fiołki w trzech odmianach	ditto	50
Astry chińskie pełne w 8 farbach	ditto	30
Malwy w różnych farbach pełne	ditto	30
Balsaminy pełne w 8 farbach	ditto	50
Georginy w różnych farbach	ditto	30
Mak pełny w 20 farbach	ditto	15
Rezeda wonna	ditto	15
Nasiona różnych kwiatów letnich, a naywięcey długotrwałych, w paczkach osobnych wyborowych gatunkow 50	rub. sreb.	3
Takichże nasion gatunkow 25	rub.	1 k. 50

W tym ogrodzie znajdują się do zbycia, wszelkie rośliny treybhauzowe, oranżeryjne, i ogrodowe, oraz krzewy i rośliny długotrwałe do ozdoby angielskich ogrodów, podług osobnego katalogu za mierną cenę. Szczepy drzew owocowych, jabłek, gruszek, śliwek, trześni, wiszeń, morel, brzoskwin, fig, winorośl w najlepszych gatunkach. Porzeczki holenderskie wielkie białe, cieliste, różowe, czerwone; Agrest angielski wielki w różnych farbach i odmianach. Maliny maltańskie żółte i amerykańskie czerwone wielkie, etc. etc. etc. Życzący nabydź zechcą adresować się do ogrodnika Heronima Sredera, mieszkającego w ogrodzie, który z akuratnością usłużyć każdemu jest obowiązany. A jeśli by kto życzył sobie mieć pocztą przesłane, dołączyć na wydatki pocztowe.

2. Od Litewsko Grodzieńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na uzyskanie roztrwonionych przez byłego Nowogródzkiego powiatowego Kaznaczeja, Tytularnego Sowieтника Ignacego Kiersnowskiego w niemało znaczącej summie skarbowych pieniędzy, przeznaczonych na sprzedaż z publicznych targów, oddane przezeń w ewikcyą i właściwie do niego należące majątki, a mianowicie: a) majątek Horadziówka z częścią ziemi z miratyckiej Exdywizyi wydzieloney, w powiecie nowogródzkim położonym, w którym zawiera się, dwornej i włościańskiej ziemi z różnymi wygodami, 12 włok i 25 morgów, włościańskich dymów 9, a w nich 44 męskiej a 29 żeńskiej płci dusz, rocznego dochodu wyliczoną 272 rubli 80 kopiejek srebrem; b) folwark Kuliki albo Nowe Mołowidy w Słonimskim powiecie, zawierający 68 włok, 24 morgów, 31 prentów z różnymi wygodami, ziemi; 18 włościańskich dymów, 42 męskiej i 50 żeńskiej płci dusz, przynoszący rocznego dochodu 312 rubli srebrem; c) część majątku Jagnieszczyce z exdywizyi wydzielona w słonimskim powiecie położona, zawierająca w sobie 19 włok, 17 morgów i 48 prentów ziemi; 16 włościańskich dymów; 35 męskiej i 25 żeńskiej płci dusz; przynoszący rocznego dochodu 558 rubli 90 kopiejek srebrem; zatem życzący kupić takowe majątki zechcą przybydź dla targów do Gubernialnego Rządu z gotowemi pieniędzmi na terminy, 1szy 27, 2gi 28 apryla, a 3ci i ostateczny 7 maja terażniejszego 1826 roku. Dnia 5 stycznia 1826 roku.

Sekretarz Tadeusz Afanasowicz.

Stółu Naczelnik Jan Sobolewski.

2. Sąd Taxatorsko - Exdywizorski dekretem Sądu Ziemskiego Słonimskiego w dniu 19 junii 1824 roku zapadłym, na rozdział między wierzycieli majątku Horotwik i Wołczowijow alias Mieronima i wszelkiego funduszu W. Dominika Jurjewicza Chor. b. wojsk polskich w powiecie Słonimskim gubernii Litewsko Grodzieńskiej położonego, przeznaczony, po załatwieniu in fundo czynnościow, oczewiście rozprawę poprzedzających, sądy swoje do dnia 5 februarii 1826 roku odroczył, o jakowym ostatecznym zjeździe w skutek wyżej wzmienioney remissy, strony interessujące przez niniejszą ewizacyą zawiadamiając, że

na nieprzychodzące strony amisyą zapieze, ostrzega. Dat 1825 r. gbra 28 dnia.

Prezydent Grodzki Słonimski Exdywizor Antoni Swiężyński.

Sędzia Ziem. Słonim. i Exdywizor Ignacy Rahoza.

Pisarz Ziemski Słonim. Leopold Łagiewnicki Exdywizor.

Rejent Ignacy Nielubowicz.

2. Skutkiem rezolucyi uprzedniej Sąd Ziemski Trocki postanowił sprawę nieletniego Sięnkiewicza z wierzycielami jego oycy wzięść w dniu 15 grudnia przeszłego roku do namowy, lecz że przeznaczona licytacya wszelkiej ruchomości po zesłym Sięnkiewiczu w tym czasie dla zaszłych trudności ukończoną bydź nie mogła, dopiero więc po załatwieniu jej zupełnem, Sąd niniejszy zawiadamia, iż sprawę na dniu 28 idącego miesiąca weźmie do namowy; przed jakimym terminem aby interessowane strony pretensyi swoje jawiły, pod warunkiem nieuchronney amissy, ostrzega.

Andrzej Podbereski Sędzia Ziemski Trocki.

Leonard Zylński Sędzia Ziem. Trocki.

Adam Strawiński Pisarz Ziem. Trocki.

3. W skutek rozporządzenia w Sądzie Głównym Wileńskim Departamentu 2go na d. 5 januaryi idącego 1826 uczynionego, zamieszcza się w gazecie Kuryera Litew., uwiadomienie, że po ukończoney sprawie konkursowej kredytorow i pretensorow Wojewodzica Antoniego Prozora dopiero w kontynuacyi i przewodztwie będącey, weźmie się wraz sprawa do rozbioru rokiem zawiłym po exdywizyi majątku Podbrzezia zesłego Adama Ciechanowieckiego w roku 1824 februaryi 16 dnia byłey za apellacyami od stron procedujących do Departamentu przeniesiona i w odkładzie od 23 septembra tegoż 1824 zostająca. 1826 roku januaryi 5 dnia. Sekretarz Sądu Główn. Tytularny Radca Dobrzański.

3 Dworzańska Powiatu Brasławskiego Opieka celem nayrychleyszego uzyskania temamentow liczących się na majątkach w wiedzy tej Opieki będących, rezolucyą dnia 9 terażniejszego miesiąca decembra nastalą, też majątki, a mianowicie: położone w Powiecie Brasławskim schedy po Exdywizyi obywatela Hryncewicza, schedy po Exdywizyi majątku Kazimierzowa, schedy po exdywizyi majątku Kozaczynny, folwark Karolin, oraz majątki Grafini Manuziney Belmont i Opsa z attynencjami postanowiła wypuścić z publiczney licytacyi w arędę i na też licytacyą termina w dniach 7, 8 i 9, a na przetargi 15, 16 i 17 miesiąca januaryi następującego 1826 roku naznaczyła przeto życzących uczestniczyć w takowey licytacyi wzywa niniejszym, ażeby na wyrażone terminy do Miasta Powiatowego Widz do Kancelaryi Dworzańskiej Brasławskiej jawić się raczyli, gdzie każdy o stanie tych majątków i warunkach kontraktow poinformowanym zostanie. 1825 roku xbra 11 dnia.

Prezes Opieki Marszałek Brasławski i Kawaler:

Michał Wawrzacki.